Verslag informatiebijeenkomst t.b.v. Raden en Staten op 10 september 2019

Aanvang 19.00 uur in het provinciehuis van Utrecht

Naam aanwezige:	functie	Gemeente/provincie
Dhr. H. (Herman) Geerdes	Wethouder / Voorzitter DB+AB SGL	Houten
dhr. J.P. (Joseph) Toonen	Raadslid / plv AB lid LSD	Stichtse Vecht
Dhr. J. (Johan) van Everdingen	Wethouder / DB lid SGL	Lopik
Mw. A. (Alberta) Schuurs	Wethouder / DB lid SGL	De Ronde Venen
Mw. I. (Iris) Hes	Ambtelijk adviseur	De Ronde Venen
Mw. D. (Debbie) de Heus	Griffier	Wijdemeren
Mw. R. Renée Wijnen	Raadslid	Wijdemeren
Mw. D. (Daphne) van Hekken	Ambtelijk adviseur	De Bilt
Dhr. J. (John) van Engelen	Wethouder / DB lid SGL	Nieuwegein
dhr. J.P.H.M. (Joost) van Gilse	Statenlid / AB lid LSD	Noord-Holland
dhr. J.J. (Jan Jaap) de Kloet	Wethouder / DB adv.+ AB lid LSD	Wijdemeren
mw. T. (Thilly) de Boer	Statenlid / Cielid	Provincie Utrecht
mw. J. (Juliette) van Gilse	Statenlid	Provincie Utrecht
dhr. F. (Florian) Bos	raadslid	Woerden
dhr. V. (Victor) Molkenboer	burgemeester	Woerden
dhr. E. (Eric) Torsing	raadslid	Wijdemeren
dhr. D. (Dik) van Enk	Raadslid / AB lid LSD	Wijdemeren
dhr. R. (René) van Tricht	Fin. Adviseur	Wijdemeren
dhr. F. (Freek) Ossel	Burgemeester / vz. + AB LSD	Wijdemeren
dhr. L. (Louk) Welter	Ambtelijke adviseur	Wijdemeren
dhr. C. (Caspar) Toetenel	Ambtelijke adviseur	Stichtse Vecht
mw. J. (Josien) van Cappelle	Ambtelijke adviseur	Provincie Utrecht
dhr. C. (Cor) Grasmeijer	Ambtelijke adviseur	Provincie Utrecht
dhr. B. (Bart) Krol	Adviseur Transitie	RMN
mw. J. (Jacobine Meijer)	Adviseur Transitie	RMN
dhr. P. (Paul) Kotvis	Directeur + secretaris RMN	RMN
mw. S. (Sofie) Stolwijk	Secretaris LSD + SGL	RMN
dhr. A. (Arjan) Verberkmoes	Fin. Controller	RMN
mw. H. (Helga) Hijdra	Adviseur (verslag)	RMN

19.00 - 19.15 uur Ontvangst, Welkom en opening

Dhr. Geerdes heet de aanwezigen welkom. Deze bijeenkomst is bedoeld om kennis te nemen van de financiële knelpunten van de recreatieschappen en RMN, voorafgaand aan de beraadslaging over de Ontwerp Jaarrekening 2018 en de Ontwerp Begroting 2020 van de Recreatieschappen in de raden en staten. Door andere verplichtingen kan niet iedereen bij deze bijeenkomst aanwezig zijn.

Recreatie is als publieke taak een belangrijk onderwerp. Recreatie en Groen vormen steeds meer een onlosmakelijk onderdeel van Werk en Wonen. Dat is niet altijd gemakkelijk georganiseerd. De governance is daarbij een belangrijk vraagstuk. Dhr. Kotvis zal de knelpunten bij RMN nader toelichten. Eerst volgt een voorstelronde waarbij iedereen zichzelf introduceert.

19.15 - 19.30 uur Wat zijn de Recreatieschappen en wie is RMN?

Dhr. Kotvis laat de aanwezigen een aantal foto's zien van recreatieterreinen die RMN namens de twee recreatieschappen, Stichtse Groenlanden (SGL) en Plassenschap Loosdrecht e.o. (LSD) beheert. Duidelijk wordt hoe deze dagrecreatieterreinen in de praktijk door recreanten gebruikt worden.

Aan de hand van een PowerPoint presentatie legt dhr. Kotvis uit dat RMN de uitvoeringsorganisatie is van de twee genoemde recreatieschappen, het Routebureau Utrecht en een meerjarige opdracht van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. In totaal beheert RMN 1700 ha. eigen natuur- en recreatiegebied dat versnipperd ligt in de provincies Utrecht en een klein deel Noord-Holland.

19.30 - 20.00 uur Uitleg over knelpunten RMN

De liquidatie van het voormalige Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug en Kromme Rijngebied (2016-2018) heeft RMN verzwakt. Daarnaast speelde in deze periode ook een fusie tussen de schappen Vinkeveen en Stichtse Groenlanden. Doordat de focus op de reorganisatie en de fusie lag is er te weinig oog geweest voor de RMN-organisatie. Medio 2018 heeft bureau KokxdeVoogd een organisatiescan uitgevoerd, op basis waarvan de nieuwe directeur een verbeteragenda heeft opgesteld. Zowel het rapport van KokxdeVoogd als dhr. Kotvis als nieuwe directeur concludeerden dat RMN niet toekomstbestendig is. De aanleiding en de knelpunten zijn in bijgevoegde presentie vermeld.

Het overall beeld is dat er sprake is van een complexe en inefficiënte governance structuur waardoor op het niveau van bedrijfsvoering problemen zijn ontstaan. Naast de constatering dat de basis van RMN niet op orde is, is er een financieel tekort van circa € 450.000, die door de twee recreatieschappen opgebracht moet worden.

Uit de zaal komen de volgende reacties:

- RMN is een organisatie voor het uitvoeren van beheer en onderhoud. Als het zoveel meer kost kunnen de schappen naar een andere uitvoerder gaan. Dhr. Kotvis antwoordt dat RMN voldoende eigen inkomsten zou moeten genereren om eventuele tekorten op te vangen. De bestaande constructie zit echter nu zo niet in elkaar, met als consequentie dat bij begrotingsoverschrijding de schappen risico drager zijn en het tekort moeten opvangen. Hij wijst op het zwangerschapspercentage van RMN in 2019, dat is 12,5%. Dat betekent dat er extra mensen moeten worden ingehuurd, waardoor de schappen moeten bijbetalen. Verder zijn er ca. 150 contracten met exploitanten afgesloten (veelal gaat het om langdurige erfpacht), die in het verleden niet altijd even zakelijk zijn afgesloten.
- Toen de RMN-organisatie zag dat er tekorten dreigden te ontstaan, had dat tijdig aan de deelnemers gemeld moeten worden, nu is er sprake van een onbeheersbare organisatie. Dhr. Kotvis antwoordt dat hij begin 2019 een signaal aan het RMN bestuur heeft gegeven en ook bij de DB's is dit signaal vroegtijdig gegeven. De situatie is ook niet onbeheersbaar. Er is sprake van een historie. RMN is nu transparant aan het communiceren en in deze fase worden de raden en staten geïnformeerd.
- In 2019 is € 450.000 door de deelnemers op te brengen. In 2020 wordt dit bedrag bij SGL uit de reserves bekostigd, terwijl LSD besloten heeft max. 7% meer deelnemers bijdrage te betalen.
- Gaat het tekort in 2019 en 2020 ten koste van onderhoud en handhaving? Dhr. Kotvis antwoordt hierop met 'nee', bij LSD worden hooguit de vervangingsinvesteringen iets verder in de tijd geplaatst. Op dit moment ligt sowieso al veel werk stil vanwege de

PAS-problematiek. De wens om toezicht uit te breiden, bovenop de bestaande formatie zoals in de Kadernota genoemd, kan helaas niet gerealiseerd worden.

- Zijn de schappen/de deelnemers niet duidelijk in de formulering van hun opdrachten, zodat RMN onvoldoende weet wat er gedaan moet worden? Dhr. Kotvis antwoordt dat het klopt dat de relatie opdrachtgever/opdrachtnemer niet goed gedefinieerd is.
- Welke afspraken zijn gemaakt over de terreinen die aan ondernemers zijn overgedragen? Dhr. Kotvis antwoordt dat er geen sprake is van eigendomsoverdracht maar dat met erfpachters en huurders afspraken worden gemaakt over beheer en onderhoud omdat dat in een aantal gevallen financieel gunstiger is.
- Wat is de meerwaarde van deelname aan het Plassenschap? Dhr. Kotvis deelt mee dat recreatiegebieden veelal een bovenregionale functie hebben die gemeentegrens overschrijdend zijn. In het verleden heeft men bedacht dit middels een Gemeenschappelijke Regeling te organiseren, omdat gemeenten niet altijd zelf de expertise in huis hebben. De druk op recreatie neemt toe, de temperatuur stijgt en de seizoenen worden langer. Dit vraagt om een andere benadering t.a.v. het beheer en de exploitatie van gebieden en terreinen.
- Past een lappendeken van taken en gebieden en terreinen nog wel in de recreatieve visie van provincies en gemeenten? Dhr. Kotvis antwoordt dat een versnipperd grondgebied van de schappen niet efficiënt gemanaged kan worden, er zou een scheiding gemaakt moeten worden in wel of niet bovenregionaal. Het strandbad Maarsseveen is een mooi voorbeeld van een bovenregionale functie met ruim 100.000 bezoekers in 2019.
- Kunnen we ook kijken naar de gebieden die financieel op eigen benen kunnen staan en waar de markt meer kan doen? De heer Kotvis antwoordt dat er vaak planologische beperkingen zijn, waardoor er altijd publieke voorzieningen zullen blijven. De provincies, de stad Utrecht en andere deelnemers betalen daar voor een groot deel aan mee. Het efficiënter organiseren en het beter inzetten van marktwerking kunnen wel zorgen voor een financieel gezondere bedrijfsvoering.
- Wijdemeren wil voor het Loosdrechts Plassengebied gewoon goed beheer. Wijdemeren vindt dat het beleid iets van gemeente is en de uitvoering daarvan iets van het Plassenschap. De vraag is nu waar het financiële lek zit en tegelijkertijd wordt er gekeken naar toekomstperspectieven. Dit vraagt om ruimte om het proces te goed te volgen. De heer Kotvis reageert dat er wordt nagedacht over het (deels) financieren van de publieke gebieden door het verbeteren van de opbrengsten. De wijze waarop e.e.a. nu georganiseerd is maakt dit onvoldoende mogelijk. Aan het maken van beleid is RMN nog niet toegekomen vanwege de genoemde problematiek.
- Heeft u de indruk dat het financiële inzicht er nu wel is? Dhr. Kotvis antwoordt dat de genoemde problematiek voor 95% bekend is.
- Los van de managementperikelen vindt het beheer en onderhoud van de terreinen buiten gewoon plaats. Daarnaast is er ook gewerkt aan de ontwikkelprogramma's A en B van SGL. De ambitie om te ontwikkelen is er wel maar in het verleden is hier onvoldoende aandacht voor geweest.
- Een uitvoeringsorganisatie gaat niet over beleid, het beleid horen de deelnemers zelf te bepalen. Geconstateerd kan worden dat er veel deelnemers zijn met verschillende visies, dit bemoeilijk de uitvoering van taken door RMN. Als voorbeeld wordt het NRC artikel aangehaald over het naar Vinkeveen verslepen van 2 woonschepen van het Zandpad/Utrecht om een onderneming te starten. De heer Kotvis antwoordt dat de schappen ook naar de eigen verdiencapaciteit moeten kijken en niet alleen de hand moeten ophouden bij de deelnemers.

20.15 - 20.45 uur Onderzoek naar oplossingsrichtingen

Dhr. Kotvis stelt mw. Jacobine Meijer voor als adviseur transitie RMN. Mw. Meijer ligt het Plan van Aanpak toe en benoemt de drie processtappen zoals beschreven in de bijgevoegde presentatie. Het gaat om een proces waar we de tijd voor moeten nemen. Eerst moet er een scherp stilstaand beeld komen. Met het ambtelijk overleg is er al een stap genomen. Daarnaast komt er ook een actieplan waarin staat wat er moet gebeuren om het lek te dichten. Het totale financieel plaatje wordt nu inzichtelijk gemaakt. Het Plassenschap heeft onlangs ingestemd met het budget van 2 x € 75.000 voor respectievelijk de uitvoering van het Plan van Aanpak en voor extra capaciteit op de afdeling financiën in 2019. Ook voor 2020 komt er binnenkort een overzicht van de financiële consequenties van het vervolg (nu nog een PM post op de begroting). Daarnaast wordt er ook een afwegingskader gemaakt waarbij duidelijk wordt voor wie we het werk uitvoeren en waarom we het doen. We bekijken het vanuit de inhoud, dan komen de vorm en de structuur vervolgens vanzelf. Besturen moeten een gewogen besluit kunnen nemen. Voor de juiste structuur worden perspectieven geschetst om een robuuste organisatie te maken. Er komt ook een ambtelijke- en een bestuurlijke begeleidingsgroep voor RMN. Mw. Jacobine Meijer werkt samen met dhr. Bart Krol, oud-gedeputeerde van de Provincie Utrecht.

Uit de zaal komen de volgende reacties:

- Waar gaan de knelpunten eigenlijk over, zijn er duidelijke voorbeelden te geven? Dhr. Kotvis antwoordt dat het met name gaat over de bedrijfsvoering en noemt als voorbeelden het BBV-proof maken van de administratie, het voldoen aan de eisen van de archiefwet en het noodzakelijk updaten van de ICT systemen.
- Er is onvoldoende in beeld wat er nu van de raden en staten gevraagd wordt. Helder moet zijn wat een bepaalde opdracht behelst en wat de kosten daarvan zijn. De ene aanwezige geeft het beheer van de terreinen buiten een cijfer 4, de ander een 8 terwijl in begroting een 6 (sober en doelmatig) genoemd wordt.
- Wat het gehele proces gaat kosten is niet duidelijk en de komende maanden komen de begrotingen aan de orde (met PM voor dit proces).
- Op de laatste bladzijde van de presentatie dient naast de provincie Utrecht ook Noord-Holland vermeld te worden. Dit zal worden aangevuld.
- Is er over gedacht om de schappen en RMN te liquideren? Dhr. Kotvis antwoordt dat dit een theoretische optie is. Het liquideren van het schap UHVK heeft 5 jaar geduurd en de deelnemers Euro 5 mio gekost terwijl de voormalige deelnemers nu meer geld kwijt zijn aan beheer dan voor de liquidatie.
- Om een goede discussie te kunnen voeren over de opdracht en invulling van de recreatiegebieden zal een belangrijke partij de leiding moeten nemen. Hierbij kan gedacht worden aan een taak voor de provincie. Daarna pas kan gekeken worden naar de uitvoering.

Dhr. Kotvis beëindigt de discussie. Aangegeven is op welke wijze de verbeteropgave wordt aangepakt. Bij de aanwezigen is er draagvlak voor de verbeteropgave. De provincies Utrecht en Noord-Holland zullen gevraagd worden om mee te denken over de verbeteropgave. Dhr. Kotvis merkt op dat er behoefte is om opnieuw bijeen te komen en zegt een vervolgbijeenkomst toe, wellicht aan het einde van het jaar. Mw. Stolwijk vult aan dat de raden en staten gevraagd zijn een zienswijze op de begrotingen 2020 te geven. Met deze

bijeenkomst kan daar invulling aan worden gegeven. De bijgaande presentatie zal met het verslag van de bijeenkomst naar de raden en staten gestuurd worden.

Om 20.30 uur wordt de bijeenkomst afgesloten.